TANULMÁNY

a TOP-5.3.1-16-KO-2017-00004 sz. projekt tapasztalatainak bemutatásáról

A projekt tapasztalatai alapján a helyi identitás erősítését célzó közösségfejlesztési tevékenységek fontos szerepet töltenek be a települési közösségek összetartozásának erősítésében, a helyi értékek megőrzésében és a közösségi kezdeményezések ösztönzésében. A 3 település közül Nyergesújfalu és Tát esetében kiemelt jelentőséggel bír a sváb nemzetiségi hagyományok, kulturális értékek és közösségi szokások megőrzése, valamint azok továbbadása a fiatalabb generációk számára. A generációkon átívelő tudásmegosztás a projekt megvalósítási időszakában, és a fenntartás ideje alatt is prioritást élvez.

Ezt a célt korábban – többek között – a:

- Történetek a sublótból elnevezésű magazin
- az általános iskolások részére megtartott „Heimat? Haza? című interaktív múzeumpedagógiai előadás a táti tájházban
- a régi mesterségeket bemutató játszóház, a húsvéti és májusfaállítási sváb hagyományokat felelevenítő közösségi családi piknikek
- a családokat széleskörűen bevonó karácsonyi sváb hagyományokra épülő adventi ablaknyitogató
- a régi recepteket felelevenítő ’Történetek a Nagyi konyhájából’
- képekkel gazdagon illusztrált kiadvány: Paraszthá̀z és parasztudvar a táti németeknél címmel
- Bajóti Falukönyv kiadása
- egymás értékeinek megismerését megcélzó kerékpárostúrák szervezése biztosította.

A zárást követően a fenntartási időszakban – a korábbi céloknak megfelelő – programok szervezésére került sor: a városi tematikus séta során szakmai vezetés mellett diákok látogatták meg a nemzetiségi helyszíneket, kihelyezett információs táblákat, a Tájházak Napja a sváb hagyományok, szokások iránt érdeklődőknek adott gazdag programot. Táton szintén hagyományokat felelevenítő közösségi piknikeken vehettek részt az érdeklődő lakosok, de a helytörténeti előadás is újabb közösség fejlődésére adott esélyt.

A projekt keretében megvalósított rendezvények mindhárom településen lehetőséget biztosítottak a lakosság találkozására, a közös élmények megszerzésére, a hagyományok megismerésére és a helyi közösségi kapcsolatok elmélyítésére. Az ilyen alkalmak elősegítik a generációk közötti párbeszédet, erősítik a helyi kötődést, és ösztönzik a lakosokat arra, hogy aktívabban vegyenek részt településük kulturális és közösségi életében. A sváb hagyományok bemutatása és közös megélése hozzájárult a nemzetiségi identitás tudatosabb megéléséhez, a helyi értékek megbecsüléséhez és a közösségi összetartozás erősödéséhez.

A rendezvények szervezéséhez és lebonyolításához kapcsolódóan továbbra is aktívan bevonásra kerülnek a helyi szereplők, a civil szervezetek és nemzetiségi önkormányzatok. Mindez nagy mértékben elősegítette azt is, hogy a lakosok ne csupán résztvevői szerepkörben érezzék magukat, hanem kezdeményezői és alakítói is legyenek a helyi közösségi életnek.

A projekt keretében beszerzett rendezvénytechnikai eszközök – így a pavilonok, az akkumulátoros hordozható mobil hangfal mikrofonokkal, a projektor és vászon, valamint a

sörpadgarnitúrák – a közösségi programok színvonalasabb, rugalmasabb és hatékonyabb megszervezését segítik. Használatukkal a különböző kulturális, hagyományőrző és közösségépítő rendezvények technikai feltételei hosszabb távon is biztosíthatók, ami megkönnyítheti a helyi kezdeményezések megvalósítását, és csökkentheti a külső eszközök igénybevételének szükségességét.

Az infokommunikációs eszközök, különösen a laptop és a telefon, a szervezési, kapcsolattartási, dokumentációs és tájékoztatási feladatok ellátását támogatják. Ezek hozzájárulhatnak a közösségi programok hatékonyabb előkészítéséhez, a lakosság informálásához, a résztvevők eléréséhez, valamint a megvalósult tevékenységek eredményeinek szélesebb körű bemutatásához. A megfelelő kommunikáció a közösségi részvétel ösztönzésének és a helyi kezdeményezések láthatóbbá tételének is fontos eszköze.

A projekt egyik általánosítható tapasztalata, hogy a közösségfejlesztés eredményességét nem kizárólag az egyes rendezvények megvalósítása, hanem az azokhoz kapcsolódó együttműködések, a rendelkezésre álló eszközök és a későbbi kezdeményezések megvalósításának lehetőségei is meghatározzák. A rendezvények és az eszközbeszerzések egymást kiegészítve teremtenek kedvező feltételeket a közösségi élet fenntartásához és továbbfejlesztéséhez.

Összességében a projekt olyan közösségi és tárgyi feltételek kialakítását támogatta, amelyek hozzájárultak a helyi identitás megőrzéséhez, a sváb hagyományok továbbadásához, a közösségi kapcsolatok erősítéséhez és a lakosság aktívabb szerepvállalásához.

A Helyi Cselekvési Tervet előkészítő/megalapozó közösségi tervezés megfelelő módszernek bizonyult. Helyi közösségfejlesztőink a szakmai vezető iránymutatása alapján interjúvolták, kérdőívezték meg a helyi szerepelőket. Hozzá kell tenni, hogy a projekt bonyolultsága, a szokásosnál is nagyobb adminisztrációs terhet róttak a humán erőforrásra, melyet a pályázat adta lehetőségek nyújtotta bérezés nem feltétlenül kompenzált.

A projekt zárását követően, a korábban már említetteknek megfelelően folytatódtak a helyi közösségek összetartását, aktivitását előtérbe helyező rendezvények:

- Nyergesújfalun a Városi történelmi tematikus séta (2023.12.12), és
- az Örökségvédelmi Napok/Tájházak Napja (2023.06.15-17.) került szervezésre
- Táton folytatódtak a Helytörténeti előadás (2024.04.12.), valamint a Közösségi piknikek (2024.08.25. és 2025.04.12.) sorozatai.

A konzorciumi formában történő megvalósítás fontos tapasztalatokat nyújtott a részt vevő települések közötti együttműködés, a közös tervezés és a projektmegvalósítás összehangolása terén. A közös munka lehetőséget teremtett a települések eltérő adottságainak, helyi értékeinek és közösségi igényeinek megismerésére, valamint az egyes tapasztalatok és jó gyakorlatok megosztására. A kerékpáros túrák során egymás értékeit is megismerhették a települések lakosai. A megvalósítás egyik legfontosabb tanulsága az volt, hogy a konzorciumi együttműködés jelentős koordinációs feladatokat igényel. A települések eltérő helyi sajátosságai, közösségi igényei és kiemelt célcsoportjai miatt a tevékenységek összehangolása folyamatos egyeztetést, rugalmas tervezést és megfelelő kommunikációt kívánt. Különösen fontos tapasztalatot jelentett annak felismerése, hogy a közös projektcélok megvalósítása mellett az egyes települések sajátosságait és a helyi közösségek eltérő szükségleteit is figyelembe kell venni. A tapasztalatok rámutattak arra is, hogy a szakmai tevékenységek

eredményes megvalósításához nem elegendő a megfelelő programok és eszközök biztosítása, hanem elengedhetetlen a kapcsolódó adminisztrációhoz és koordinációhoz szükséges humánerőforrás rendelkezésre állása is. A humánerőforrás-költségekre fordítható támogatás korlátozott mértéke miatt a projektfeladatok ellátása a részt vevő szervezetek részéről jelentős szervezési és munkaszervezési erőfeszítést igényelt.